
Zneužívají učitelé práci studentů?

Zneužívají učitelé práci studentů?

Pod vědeckou studií bývá podepsán profesor, spoustu dat však často zjišťovali studenti. Vědecká práce spočívá v hodinách strávených se zkumavkami v laboratoři, v archivech nad stohy knih nebo za rýsovacím prknem. Zdlouhavá, mravenčí práce. Pokud si ale zdatný mravenec (docent) najde spoustu pilných mravenčků (studentů), jde práce rázem od ruky. Zvlášť když jim za pomoc něco slíbí - například udělení zápočtu. Začíná zkouškové období. Zápočtový týden, který zkouškám předchází, byl jako každý rok ve znamení odevzdávání všech možných seminárních prací. Někomu stačí pár opsaných stránek, pro jiného kantora musíte hustě popsat dvacet listů, a tak trávíte hodiny v archivech, děláte pokusy nebo zakreslujete do map a přemýšlíte, co se s vaším dílkem asi stane.

Týmová práce šetří práci profesorů

Někdy ho čeká pár let ve skříni a pak papírový sběr, jindy se stane součástí velké vědecké práce. Druhá varianta je samozřejmě smysluplnější a navíc to člověka může těšit.

Jenže důvod, proč asistenti, doktorandi, doktoři i sami docenti a profesori zadávají témata, která jsou nápadně shodná s jejich vlastní výzkumnou, publikační nebo disertační činností, je prostý: chtějí si ušetřit práci.

Na začátku semestru vyhlásí téma, které potřebují zmapovat, rozdělí ho mezi své studenty a na konci semestru udělují zápočty za něco, co měli vlastně udělat sami. Aby to vypadalo více akademicky, tak se podobným postupům říká "týmová práce", "možnost podílet se na opravdovém vědeckém výzkumu" a "prestiž katedry".

Otročina za zápočet

Vystihuje to Mirek, který studuje geografii na Masarykově univerzitě v Brně: "Náš pan docent je velmi zaměstnaný muž. Plně se angažuje v různých vědeckých činnostech, je šéfredaktorem jednoho speciálního geografického magazínu, přispívá do různých zeměpisně zaměřených periodik, s lehkou nadsázkou můžeme říct, že s vědou podniká. Kromě těchto aktivit ještě ze svých cest, kterých je mimochodem velmi mnoho, pořádá různé semináře a přednášky.

Tím pádem se na katedře objevuje zřídka a své učitelské povinnosti bere spíše jako vedlejší. Počet jeho přednášek za semestr zeštíhlá na polovinu a o cvičeních, ve kterých bychom měli teoretické poznatky více méně prakticky aplikovat, ani nemluví. Těch je jako šafránu. A když už jsou, tak stojí za to.

Na začátku minulého semestru jsme si na vlastní náklady museli koupit topografickou mapu České republiky. Již před útokem na kartografický obchod jsme si každý museli vybrat jinou část, napsat, co kdo má a pěkně tak, aby se pokrylo celé území naší milované vlasti. Po zdárném nákupu jsme si na mapu nakreslili síť se čtverečky o velikosti 2x2 centimetry a v jednotlivých čtverečcích museli najít a zapsat nejvyšší a nejnižší bod. V topografických mapách se taková činnost dělá pomocí vrstevnic. Ale vzhledem k tomu, že v těchto druhých map jsou vrstevnice číselně zaznamenány pouze po 50 metrech, museli jsme si čtverečky hezky dopočítat, a to často hodně daleko. Jednalo se o mravenčí a nervy drásající práci, jelikož těch čtverečků bylo 456, a nejhorší bylo, že nám tato práce nic nedávala a ani jsme nechápali její smysl. Až do odevzdání. Po nespočetném vyslovení různých druhů sprostých slov, po desítkách zlámaných tužek a dalších vedlejších účincích jsme hotové mapy donesli docentovi a jedinou odměnou byl zápočet a věta: Buďte rádi, právě jste přispěli do (mého) vědeckého projektu. Což většinu z nás dorazilo a mnohým to hnulo žlučí. Ale po úspěšném složení zkoušky červený stupeň vzrušení a nevraživosti opadl, vše se zapomělo a jede se dál."

Tyhle praktiky od docentů ale rychle odkoukávají i mnohem mladší kolegové, takže mnoho studentů si vyzkouší, jak se píše doktorská práce ještě dřív, než získají titul magistra. Magda, studentka politologie na fakultě humanitních studií v Plzni, se svými spolužáky zpracovávala události z roku 1998. Na svého učitele si ale příliš nestěžuje: "Postavil se k tomu celkem fér - poctivě uvedl u každé kapitoly autory, kteří se na ní spolu s ním podíleli, a jeho práce na tom bylo víc než dost, takže s tím nikdo neměl moc velký problém."

Vlastní semináře v docentových skriptech

Radim byl ještě nedávno jedním ze studentů, kteří povinně pomáhali svému učiteli s jeho prací. Dnes je na druhém břehu jako začínající akademik a vede semináře, na kterých zadává seminární práce on sám. "Na zadávání témat, která korespondují s tím, čím se zabývá katedra, nevidím nic špatného. Také jsme si mysleli, že si tak učitelé jenom ulehčují práci, jenže práce se zadávat musejí kvůli tomu, aby se studenti naučili psát odborné texty, aby se učili formulovat výsledky svojí práce, aby prostě byli schopní za pár let napsat diplomku. A když jim vyberete něco, co

nemá žádný praktický smysl, tak je to nebaví. Když vědí, že ta práce k něčemu bude, že to, co napsali, neskončí v koši, ale bude to mít nějaký užitek, tak si myslím, že je to pro ně lepší."

Někteří profesori využívají studenty spíš jako studnici názorů a postřehů než jako námezdní sílu. "Během hodin profesní etiky nám doktorka zadává témata - například Význam informačních technologií ve vzdělávání - ke kterým máme napsat svůj názor. Názory se odevzdávají a doktorka je s námi další hodinu rozebírá, diskutujeme o nich. Viděla jsem od ní skripta, kde byly tyhle názory citované. Uveřejňuje je ale se jménem a svolením studentů," říká Aneta, studentka pedagogické fakulty v Praze.

Samozřejmě existuje mnoho studentů, kteří se s ničím podobným nikdy na vysoké škole nesetkali. Většina kantorů svoje výzkumy provádí nezávisle na svých přednáškách a cvičeních a spíš se svoje výsledky snaží prezentovat studentům než naopak. Stejně se ale pro jistotu podívejte za rok do univerzitního knihkupectví, jakou novou knihu že to napsal váš docent. Třeba v ní najdete úryvky ze své seminární práce.

Stránka vzniká ve spolupráci s editory studentského serveru